T085 TKL 3 (57) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 79-Khéo Thông Suốt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI CHÍN: KHEÙO THOÂNG SUOÁT

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt kheùo thoâng suoát caùc phaùp töôùng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Thí nhö ngöôøi bieán hoùa khoâng laøm daâm, noä, si; khoâng laøm saéc cho ñeán khoâng laøm phaùp trong, phaùp ngoaøi, khoâng laøm caùc kieát söû phieàn naõo, khoâng laøm phaùp höõu laäu, voâ laäu, khoâng laøm phaùp theá gian, xuaát theá gian, khoâng laøm phaùp höõu vi, voâ vi, cuõng khoâng coù thaùnh quaû. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, khoâng coù caùc vieäc aáy cuõng khoâng phaân bieät phaùp aáy, aáy goïi laø kheùo thoâng suoát caùc phaùp töôùng. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Ngöôøi bieán hoùa laøm sao tu ñaïo? Phaät daïy: Hoùa nhaân tu ñaïo khoâng nhô khoâng saïch, cuõng khoâng ôû trong naêm ñöôøng sinh töû. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa thaät söï coù caên baûn, coù nhô coù saïch chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Thöa khoâng. Ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa khoâng coù caên baûn thaät söï, cuõng khoâng coù nhô coù saïch, cuõng khoâng ôû trong naêm ñöôøng sinh töû. Phaät daïy: Ñuùng vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt kheùo thoâng suoát caùc phaùp tính cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Heát thaûy saéc nhö hoùa chaêng, heát thaûy thoï, töôûng, haønh, thöùc nhö hoùa chaêng? Phaät daïy: Heát thaûy saéc nhö hoùa, heát thaûy thoï, töôûng, haønh, thöùc nhö hoùa. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy saéc nhö hoùa, heát thaûy thoï, töôûng, haønh, thöùc nhö hoùa, heát thaûy phaùp nhö hoùa, thì ngöôøi bieán hoùa khoâng coù saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng coù nhô saïch, khoâng coù naêm ñöôøng sinh töû, cuõng khoâng coù choã giaûi thoaùt, vaäy Boà-taùt coù coâng duïng gì? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, Boà-taùt khi xöa tu Boà-taùt ñaïo thaáy coù chuùng sinh töø trong ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, ngöôøi, trôøi ñöôïc giaûi thoaùt chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Boà-taùt khoâng thaáy chuùng sinh töø ba coõi ñöôïc giaûi thoaùt. Vì sao? Vì Boà-taùt thaáy, bieát heát thaûy phaùp nhö huyeãn, nhö hoùa. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt aáy bieát heát thaûy phaùp nhö huyeãn nhö hoùa, vaäy thì vì vieäc gì neân Boà-taùt haønh saùu Ba-la-maät, boán thieàn cho ñeán ñaïi töø ñaïi bi, nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu chuùng sinh? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu chuùng sinh töï bieát caùc phaùp nhö huyeãn nhö

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 2 hoùa thì Boà-taùt khoâng bao giôø traûi qua voâ soá kieáp vì chuùng sinh maø haønh Boà-taùt ñaïo. Song vì chuùng sinh töï mình khoâng bieát caùc phaùp nhö huyeãn nhö hoùa, theá neân Boà-taùt traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp haønh saùu Ba-la- maät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät vaø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.

Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp nhö moäng, nhö tieáng vang, nhö aûnh, nhö soùng naéng, nhö huyeãn, nhö hoùa, thì chuùng sinh ôû choã naøo maø Boà-taùt haønh saùu Ba-la-maät ñeå keùo chuùng sinh ra? Phaät daïy: Chuùng sinh chæ ôû trong öùc töôûng phaân bieät danh töôùng hö voïng, theá neân Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töø trong danh töôùng hö voïng keùo chuùng sinh ra. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Sao goïi laø danh, sao goïi laø töôùng? Phaät daïy: Vì danh aáy chæ laø mieãn cöôõng thi thieát, giaû doái goïi ñaây laø saéc thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø trai, gaùi, lôùn, nhoû, ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, ngöôøi, trôøi, höõu vi, voâ vi, quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, ñaây laø Phaät. Naøy Tu-boà- ñeà! Heát thaûy phaùp hoøa hôïp ñeàu laø giaû ñaët teân, do teân maø thuû laáy töôùng phaùp neân goïi laø teân. Heát thaûy phaùp höõu vi chæ coù danh vaø töôùng. Phaøm phu ngu si ñoái vôùi danh töôùng sinh taâm chaáp tröôùc, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät do söùc phöông tieän neân daïy chuùng sinh khieán xa lìa danh töï, noùi raèng: Caùc chuùng sinh, teân aáy chæ coù teân suoâng, chæ hieän ra trong öùc töôûng phaân bieät hö voïng, caùc ngöôi chôù ñaém tröôùc öùc töôûng hö voïng, vieäc aáy goác ngoïn ñeàu khoâng coù, vì töï tính Khoâng, neân ngöôøi trí khoâng chaáp tröôùc. Nhö vaäy, Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do söùc phöông tieän maø vì chuùng sinh thuyeát phaùp, aáy goïi laø danh. Theá naøo laø töôùng? Naøy Tu-boà-ñeà! Coù hai töôùng, laø choã chaáp tröôùc cuûa keû phaøm phu. Hai töôùng aáy laø töôùng saéc vaø töôùng voâ saéc. Theá naøo goïi laø töôùng saéc? Ñoù laø caùc saéc hoaëc thoâ, hoaëc teá, hoaëc toát, hoaëc xaáu, ñeàu laø khoâng, ñoái vôùi phaùp khoâng aáy taâm öùc töôûng phaân bieät chaáp tröôùc, aáy goïi laø töôùng saéc. Theá naøo laø töôùng voâ saéc? Laø ñoái caùc phaùp voâ saéc, öùc töôûng phaân bieät, vì taâm thuû töôùng chaáp tröôùc neân sinh ra phieàn naõo, aáy goïi laø töôùng voâ saéc. Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät do söùc phöông tieän neân daïy chuùng sinh xa lìa töôùng aáy, ñöa vaøo phaùp voâ töôùng, khieán khoâng rôi vaøo hai phaùp laø töôùng vaø voâ töôùng. Nhö vaäy, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät daïy chuùng sinh xa lìa töôùng, khieán an truù trong tính voâ töôùng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp chæ coù danh vaø töôùng, laøm sao Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå töï mình lôïi ích, cuõng daïy ngöôøi khieán ñöôïc lôïi ích? Laøm sao Boà-taùt ñaày ñuû

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 3 caùc ñòa vò, töø moät ñòa ñeán moät ñòa vaø giaùo hoùa chuùng sinh khieán ñöôïc ba thöøa? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu phaùp caên baûn chaéc chaén coù, chaúng phaûi chæ danh töôùng, thì Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ khoâng theå töï mình laøm ích lôïi, cuõng khoâng theå laøm ích lôïi ngöôøi khaùc. Nhöng vì caùc phaùp khoâng coù caên baûn thaät söï maø chæ coù danh töôùng, theá neân Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ coù theå ñaày ñuû Thieàn Ba-la-maät, vì voâ töôùng, cho ñeán Thí Ba-la-maät, vì voâ töôùng. Ñaày ñuû boán Thieàn Ba-la-maät vì voâ töôùng, cho ñeán boán ñònh voâ saéc, vì voâ töôùng. Ñaày ñuû boán nieäm xöù Ba-la-maät cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo Ba-la-maät, vì voâ töôùng. Ñaày ñuû noäi khoâng Ba-la-maät cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng

Ba-la-maät, vì voâ töôùng. Ñaày ñuû taùm boäi xaû cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung Ba-la-maät, vì voâ töôùng. Boà-taùt aáy vì voâ töôùng neân töï ñaày ñuû caùc thieän phaùp, cuõng daïy ngöôøi khaùc khieán ñaày ñuû thieän phaùp, vì voâ töôùng. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu caùc phaùp töôùng maûy may thaät coù thì Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theå bieát caùc phaùp voâ töôùng, khoâng coù öùc nieäm ñeå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø giaùo hoùa chuùng sinh khieán ñöôïc phaùp voâ laäu. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp voâ laäu, voâ töôùng khoâng coù öùc nieäm. Nhö vaäy, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät do phaùp voâ laäu laøm lôïi ích chuùng sinh. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp voâ töôùng khoâng coù öùc nieäm, laøm sao keå ñoù laø phaùp Thanh vaên, laø phaùp Bích-chi Phaät, laø phaùp Boà-taùt, laø phaùp Phaät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙu oâng nghó sao? Phaùp voâ töôùng vôùi phaùp Thanh vaên khaùc nhau chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Phaùp voâ töôùng vôùi phaùp Bích-chi Phaät, phaùp Boà-taùt, Phaät phaùp khaùc nhau chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaùp Voâ töôùng töùc laø quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán töùc laø phaùp Boà-taùt, Phaät phaùp. Tu-boà-ñeà thöa: Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Do nhaân duyeân aáy neân bieát heát thaûy phaùp ñeàu laø voâ töôùng. Boà-taùt hoïc heát thaûy phaùp voâ töôùng aáy ñöôïc taêng ích thieän phaùp, laø saùu Ba-la-maät, boán thieàn cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Vì sao? Vì Boà-taùt khoâng cho phaùp khaùc laø coát yeáu nhö ba moân giaûi thoaùt. Vì sao? Vì heát thaûy thieän phaùp ñeàu vaøo trong ba moân giaûi thoaùt. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp töï töôùng laø khoâng, laø moân giaûi thoaùt; heát thaûy phaùp voâ töôùng, laø moân Voâ töôùng giaûi thoaùt; heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng khôûi taùc laø moân Voâ taùc giaûi thoaùt. Neáu Boà-taùt hoïc ba moân giaûi thoaùt, khi aáy coù theå hoïc töôùng naêm uaån, töôùng möôøi hai nhaäp, töôùng möôøi taùm giôùi, boán thaùnh ñeá, möôøi hai nhaân duyeân; coù theå hoïc noäi khoâng, ngoaïi khoâng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 4 cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng; coù theå hoïc saùu Ba-la-maät, boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo; coù theå hoïc möôøi löïc cuûa Phaät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ maø coù theå hoïc töôùng naêm thoï uaån? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ bieát töôùng saéc, bieát söï sanh dieät cuûa saéc, bieát nhö cuûa saéc. Laøm sao bieát töôùng saéc? Laø bieát saéc roát raùo khoâng, beân trong töøng phaàn khaùc nhau, hö doái khoâng thaät. Thí nhö boït nöôùc khoâng kieân coá, aáy laø bieát töôùng saéc. Theá naøo laø bieát söï sinh dieät cuûa saéc? Khi saéc sinh khoâng töø ñaâu ñeán, khi dieät khoâng ñi ñeán ñaâu. Neáu khoâng ñeán khoâng ñi, aáy laø bieát töôùng sinh dieät cuûa saéc. Theá naøo laø bieát nhö cuûa saéc? Bieát nhö cuûa saéc khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhô, khoâng saïch; aáy laø bieát nhö cuûa saéc. Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö, laø nhö thaät khoâng hö doái; nhö tröôùc, sau, ôû giöõa cuõng vaäy, thöôøng khoâng ñoåi khaùc, aáy laø bieát nhö cuûa saéc. Theá naøo laø bieát töôùng cuûa thoï? Theá naøo

laø bieát söï sinh dieät cuûa thoï? Theá naøo laø bieát nhö cuûa thoï? Boà-taùt bieát caùc thoï nhö bong boùng nöôùc, khôûi leân lieàn dieät, aáy laø bieát töôùng thoï. Bieát thoï sinh dieät laø thoï aáy khoâng töø ñaâu ñeán, ñi khoâng ñi ñeán ñaâu; aáy laø bieát söï sinh dieät cuûa thoï. Bieát nhö cuûa thoï laø nhö aáy khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhô, khoâng saïch; aáy laø bieát nhö cuûa thoï. Theá naøo laø bieát töôùng cuûa töôûng? Theá naøo laø bieát söï sinh dieät cuûa töôûng? Theá naøo laø bieát nhö cuûa töôûng? Bieát töôùng cuûa töôûng laø töôûng aáy nhö soùng nöôùc, töôùng soùng nöôùc aáy khoâng theå coù ñöôïc, maø voïng sinh töôùng nöôùc, aáy laø bieát töôûng. Bieát söï sinh dieät cuûa töôûng laø, töôûng aáy khoâng töø ñaâu ñeán, khoâng ñi ñeán ñaâu; aáy laø bieát söï sinh dieät cuûa töôûng. Bieát nhö cuûa töôûng laø caùc nhö cuûa töôûng khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhô, khoâng saïch, khoâng chuyeån ñoåi ñoái vôùi thaät töôùng. Theá naøo laø bieát töôùng cuûa haønh? Theá naøo laø bieát söï sinh dieät cuûa haønh? Theá naøo laø bieát nhö cuûa haønh? Bieát töôùng cuûa haønh laø, haønh nhö caây chuoái, tröø boû moãi beï khoâng tìm thaáy loõi cöùng, aáy laø bieát töôùng haønh. Bieát haønh sinh dieät laø caùc haønh sinh khoâng töø ñaâu ñeán, khoâng ñi veà ñaâu, aáy laø bieát haønh sinh dieät. Bieát haønh nhö laø caùc haønh khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhô, khoâng saïch; aáy laø bieát haønh nhö. Theá naøo laø bieát töôùng cuûa thöùc? Theá naøo laø bieát söï sinh dieät cuûa thöùc? Theá naøo laø bieát nhö cuûa thöùc? Bieát töôùng thöùc laø, nhö huyeãn sö huyeãn laøm ra boán thöù binh, khoâng coù thaät; thöùc cuõng nhö vaäy. Bieát söï sinh dieät cuûa thöùc laø, khi thöùc sinh ra khoâng töø ñaâu ñeán, khi thöùc dieät

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 5 khoâng ñi veà ñaâu; aáy laø bieát söï sinh dieät cuûa thöùc. Bieát nhö cuûa thöùc laø bieát thöùc khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhô, khoâng saïch; aáy laø bieát nhö cuûa thöùc. Theá naøo laø bieát caùc nhaäp? Bieát maét, tính maét khoâng, cho ñeán yù, tính yù khoâng; saéc, tính saéc khoâng, cho ñeán phaùp, tính phaùp khoâng. Theá naøo laø bieát möôøi taùm giôùi? Laø bieát maét, giôùi haïn maét khoâng; saéc, giôùi haïn saéc khoâng; nhaõn thöùc, giôùi haïn nhaõn thöùc khoâng, cho ñeán giôùi haïn yù thöùc cuõng nhö vaäy. Theá naøo laø bieát boán thaùnh ñeá? Khi bieát Khoå thaùnh ñeá, xa lìa hai phaùp, bieát Khoå ñeá khoâng hai khoâng khaùc, aáy goïi laø Khoå thaùnh ñeá; Taäp, Dieät, Ñaïo thaùnh ñeá cuõng nhö vaäy. Theá naøo laø bieát nhö cuûa khoå? Khoå thaùnh ñeá töùc laø nhö, nhö töùc laø Khoå thaùnh ñeá, Taäp, Dieät, Ñaïo thaùnh ñeá cuõng nhö vaäy. Theá naøo laø bieát möôøi hai nhaân duyeân? Bieát töôùng möôøi hai nhaân duyeân chaúng sinh, aáy goïi laø bieát möôøi hai nhaân duyeân. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, moãi moãi phaân bieät bieát caùc phaùp, nhö vaäy haù khoâng laáy tính saéc phaù hoaïi tính phaùp, cho ñeán laáy tính trí Nhaát thieát chuûng phaù hoaïi tính phaùp ö? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu ngoaøi phaùp tính coøn coù phaùp thì coù theå hoaïi phaùp tính, nhöng ngoaøi phaùp tính Khoâng coù phaùp gì coù theå coù ñöôïc, theá neân khoâng phaù hoaïi. Vì sao? Vì

Phaät vaø ñeä töû Phaät bieát ngoaøi phaùp tính Khoâng coù phaùp coù theå coù ñöôïc, neân khoâng noùi ngoaøi phaùp tính coù phaùp. Nhö vaäy Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân hoïc phaùp tính. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt neáu hoïc phaùp tính laø khoâng coù hoïc gì chaêng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt hoïc phaùp tính thì hoïc heát thaûy phaùp. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính! Baïch ñöùc Theá Toân! Do nhaân duyeân gì neân heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính? Phaät daïy: Heát thaûy phaùp ñeàu vaøo trong tính voâ töôùng, voâ vi. Vì nhaân duyeân aáy neân hoïc phaùp tính thì hoïc heát thaûy phaùp. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính, côù gì Boà-taùt coøn hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät? Côù gì Boà-taùt coøn hoïc Sô thieàn, Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn; coøn hoïc töø bi hæ xaû; coøn hoïc Khoâng-voâ-bieân xöù, cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù; coøn hoïc boán nieäm xöù, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo; coøn hoïc moân Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc giaûi thoaùt; coøn hoïc taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, möôøi löïc cuûa Phaät, cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung; coøn hoïc saùu thaàn thoâng; coøn hoïc ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình; coøn hoïc sinh vaøo doøng lôùn Saùt-lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só; coøn hoïc sinh vaøo coõi

trôøi Töù thieân vöông, trôøi Ba möôi ba cho ñeán trôøi Tha hoùa töï taïi; coøn hoïc sinh vaøo coõi trôøi Phaïm thieân vöông, coõi trôøi Quang aâm, trôøi Bieán tònh, trôøi Quaûng quaû, trôøi Voâ töôûng, trôøi Tònh cö; coøn hoïc sinh Voâ bieân xöù cho ñeán sinh Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù; coøn hoïc ñòa sô phaùt taâm, ñeä nhò, ñeä tam, ñeä töù, ñeä nguõ, ñeä luïc, ñeä thaát, ñeä baùt, ñeä cöõu, ñeä thaäp ñòa, coøn hoïc Thanh vaên, Bích-chi Phaät, Boà-taùt phaùp vò; coøn hoïc thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät, coøn hoïc caùc moân Ñaø-la-ni; coøn hoïc vì vui thuyeát phaùp; coøn hoïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; hoïc roài ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng bieát heát thaûy phaùp? Baïch ñöùc Theá Toân! Trong phaùp tính cuûa caùc phaùp khoâng coù caùc phaân bieät aáy? Baïch ñöùc Theá Toân! Haù khoâng coù Boà-taùt ñoïa trong phi ñaïo? Vì sao? Vì trong phaùp tính Khoâng coù phaân bieät nhö vaäy! Trong phaùp tính, khoâng coù saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc; phaùp tính cuõng khoâng xa lìa saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc: Saéc töùc laø phaùp tính, phaùp tính töùc laø saéc; thoï, töôûng, haønh, thöùc, cuõng nhö vaäy; heát thaûy phaùp cuõng nhö vaäy? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Nhö lôøi oâng noùi! Saéc töùc laø phaùp tính; thoï, töôûng, haønh, thöùc töùc laø phaùp tính. Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ, neáu ngoaøi phaùp tính thaáy coù phaùp, theá laø khoâng caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ, bieát heát thaûy phaùp tính töùc laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì theá neân Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ bieát heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính roài, ñem phaùp khoâng coù danh töôùng, duøng danh töôùng ñeå noùi, ñoù laø saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, cho ñeán ñoù laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; thí nhö huyeãn sö hoaëc ñeä töû huyeãn sö, ñöùng ôû choã nhieàu ngöôøi huyeãn laøm ra caùc hình saéc trai gaùi, voi ngöïa, vöôøn röøng trang nghieâm vaø caùc quaùn xaù,

suoái chaûy, ao taém, y phuïc, ñoà naèm, höông hoa, anh laïc, uoáng aên; laøm caùc kyõ nhaïc ñeå laøm vui cho moïi ngöôøi. Laïi huyeãn laøm ra ngöôøi daïy khieán boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, tu trí tueä. Laïi huyeãn laøm ra doøng lôùn Saùt-lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só, coõi trôøi Töù thieân vöông, nuùi Tu-di, coõi trôøi Ba möôi ba, trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha hoùa töï taïi ñeå chæ cho ngöôøi xem. Laïi huyeãn laøm trôøi Phaïm chuùng cho ñeán trôøi Phi- höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng. Laïi huyeãn laøm ra Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Bích-chi Phaät, huyeãn laøm ra Boà-taùt, töø khi môùi phaùt taâm tu boá thí, cho ñeán Baùt- nhaõ Ba-la-maät, haønh sô ñòa cho ñeán haønh ñeä thaäp ñòa, vaøo ñòa vò Boà-taùt, thaàn thoâng daïo chôi, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät; daïo qua caùc thieàn, giaûi thoaùt, tam-muoäi; tu möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi; ñaày ñuû thaân Phaät ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình ñeå

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 7

chæ cho moïi ngöôøi thaáy. Ñoái vôùi caùc hình saéc aáy, ngöôøi voâ trí xem khen chöa töøng coù, cho ngöôøi aáy ña naêng, kheùo laøm ra ñuû moïi vieäc ñeå laøm vui cho moïi ngöôøi. Nhöng ngöôøi coù trí xem thaáy, suy nghó raèng chöa töøng coù vieäc ñoù, vieäc ñoù khoâng coù thaät maø ñem caùc vaät khoâng coù sôû höõu ñeå laøm vui cho moïi ngöôøi, hieän ra coù hình töôùng, khoâng coù söï maø hieän ra söï töôùng, khoâng coù maø hieän ra töôùng coù. Nhö vaäy, Boà-taùt khoâng thaáy lìa ngoaøi phaùp tính coù phaùp haønh Baùt-nhaõ, duøng söùc phöông tieän, neân tuy chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc maø töï mình boá thí, cuõng daïy ngöôøi boá thí, taùn thaùn phaùp boá thí, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi haønh boá thí; töï mình trì giôùi cuõng daïy ngöôøi trì giôùi; töï mình nhaãn nhuïc, cuõng daïy ngöôøi nhaãn nhuïc; töï mình tinh taán, cuõng daïy ngöôøi tinh taán; töï mình haønh thieàn, cuõng daïy ngöôøi haønh thieàn; töï mình tu trí tueä, cuõng daïy ngöôøi tu trí tueä, taùn thaùn phaùp trí tueä, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi tu trí tueä; töï mình tu möôøi thieän, cuõng daïy ngöôøi tu möôøi thieän, taùn thaùn phaùp tu möôøi thieän, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi tu möôøi thieän; töï mình tu naêm giôùi, cuõng daïy ngöôøi tu naêm giôùi, taùn thaùn phaùp naêm giôùi, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi thoï trì naêm giôùi; töï mình thoï taùm trai giôùi cuõng daïy ngöôøi thoï taùm trai giôùi, taùn thaùn phaùp thoï taùm trai giôùi, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi thoï taùm trai giôùi; töï mình tu Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn, töï mình tu töø, bi, hæ, xaû, töï mình tu Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, cuõng daïy ngöôøi khaùc tu; töï mình tu boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, ba moân giaûi thoaùt, möôøi löïc cuûa Phaät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuõng daïy ngöôøi tu möôøi taùm phaùp khoâng chung, taùn thaùn möôøi taùm phaùp khoâng chung, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi tu möôøi taùm phaùp khoâng chung. Naøy Tu-Boà-ñeà! Neáu phaùp tính tröôùc, sau, giöõa coù sai khaùc, thì Boà-taùt aáy khoâng theå duøng söùc phöông tieän chæ baøy phaùp tính, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh. Vì phaùp tính tröôùc, sau, giöõa khoâng khaùc bieät neân Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät,

vì lôïi ích chuùng sinh maø haønh ñaïo Boà-taùt. LUAÄN: Hoûi: Trong moãi phaåm Phaät ñaõ daïy thoâng suoát caùc phaùp töôùng, sao nay Tu-boà-ñeà coøn hoûi laïi? Ñaùp: Vì Baùt-nhaõ khoâng coù töôùng nhaát ñònh, khoâng coù ngoân thuyeát, tuy hoûi maõi vaãn chöa ñuû, theá neân coøn hoûi. Thí nhö traâu ngheù tuy lôùn maø vaãn buù söõa ngon cuûa meï hieàn khoâng ngöng; Phaät ñaïi töø bi gioáng nhö meï hieàn, Baùt-nhaõ nhö söõa ngon, Tu-boà-ñeà nhö traâu ngheù, tuy thöôøng nghe caùc phaùp töôùng maø vaãn chöa nhaøm ñuû. Laïi nöõa, chæ coù Nhaát thieát trí cuûa Phaät môùi coù theå thoâng suoát thaät töôùng caùc phaùp, nhöõng ngöôøi khaùc tuy thoâng maø khoâng theå roát raùo, theá neân hoûi: Caùc Boà-taùt chöa laøm Phaät, laøm sao coù theå thoâng suoát?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 8

Phaät laáy ví duï ñaùp: Thí nhö ngöôøi huyeãn hoùa khoâng coù ba ñoäc vaø caùc phieàn naõo kieát söû, khoâng coù taâm taâm soá phaùp, khoâng nhieáp thuoäc vaøo phaùp trong, phaùp ngoaøi, höõu laäu, voâ laäu; khoâng rôi vaøo phaùp phaøm phu, cuõng khoâng ôû vaøo thaùnh quaû thì khoâng ñöôïc noùi ñoù laø Tu-ñaø-hoaøn v.v... Nhöng ngöôøi bieán hoùa aáy laøm phaùt sinh taâm thieän aùc cuûa ngöôøi khaùc, nhöõng vieäc bieán hoùa ñeàu laøm thaønh töïu. Ngöôøi bieán hoùa aáy thaät khoâng nhô khoâng saïch, khoâng nhieáp vaøo saùu ñöôøng, thaân Boà-taùt cuõng nhö vaäy, khoâng coù caùc phieàn naõo, ba ñoäc, bieát taâm taâm soá phaùp aáy ñeàu laø do nhaân duyeân hö voïng ñieân ñaûo sinh ra, neân khoâng tin, khoâng ñi theo. Haønh ñöôïc nhö vaäy, aáy laø kheùo thoâng suoát thaät töôùng caùc phaùp. Khi aáy Tu-boà-ñeà tuy kheùo bieát veà Khoâng, vì quyù kính, toân troïng Phaät phaùp, khoâng theå haïn löôïng ñöôïc phaùp Phaät, neân hoûi Phaät: Heát thaûy saéc phaùp ñeàu khoâng, nhö bieán hoùa chaêng? Phaät ñaùp: Heát thaûy saéc phaùp ñeàu nhö bieán hoùa. OÂng vì quyù troïng Phaät neân khoâng daùm noùi laø khoâng, Ta vì Nhaát thieát trí neân coù theå noùi caùc phaùp laø khoâng. Nhö nhöõng ngöôøi khaùc quyù söùc sö töû, coøn chính töï sö töû khoâng quyù söùc mình. Baáy giôø Tu-boà-ñeà thöa: Neáu heát thaûy phaùp roát raùo khoâng, ñeàu nhö huyeãn hoùa, côù gì Phaät moãi moãi taùn thaùn coâng ñöùc Boà-taùt? Nhaân nôi Boà- taùt maø döùt ba ñöôøng aùc, coù theå keùo chuùng sinh ra khoûi ñeå khieán ñöôïc Nieát-baøn? Phaät hoûi ngöôïc laïi Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, Boà-taùt khi xöa tu Boà-taùt ñaïo, thaáy chaéc chaén coù chuùng sinh töø trong naêm ñöôøng keùo ra chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng. Phaät höùa khaû yù aáy raèng: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Vì sao? Vì khi Boà- taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn thì bieát, thaáy heát thaûy phaùp nhö huyeãn nhö hoùa. Tu-boà-ñeà thöa: Neáu nhö vaäy, Boà-taùt vì vieäc gì neân tu saùu Ba-la-maät? Phaät daïy: Neáu Boà-taùt töï bieát caùc phaùp laø khoâng, nhö huyeãn nhö moäng, thì Boà-taùt khoâng duïng coâng phu. Laïi, neáu caùc phaùp chaéc chaén laø töôùng khoâng thì Boà-taùt cuõng khoâng duïng coâng phu. Nhöng nay caùc phaùp chaúng phaûi thaät, chaúng phaûi khoâng, vöôït qua ñöôøng ngoân ngöõ, töôùng roát raùo tòch dieät. Vì chuùng sinh khoâng bieát vieäc aáy neân sinh taâm chaáp toâi, ta, khôûi leân nghieäp toäi aùc chòu voâ löôïng khoå. Theá neân Boà-taùt bieát thaät töôùng caùc phaùp, sinh taâm ñaïi bi. Nhö ngöôøi tröôûng giaû coù con muø maét, sôï

uoáng nhaèm thuoác ñoäc, ngöôøi tröôûng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 9

giaû bieát noù chaéc chaén cheát, duøng moïi phöông tieän ngaên khieán ñöøng uoáng. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, thaáy chuùng sinh vì voâ minh ñieân ñaûo toái muø uoáng nhaèm ba ñoäc neân Boà-taùt sinh taâm ñaïi bi, traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp tu saùu Ba-la-maät, nghieâm tònh coõi Phaät, giaùo hoùa chuùng sinh. Tu-boà-ñeà nghe xong laïi baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng, khoâng coù caên baûn, nhö moäng nhö huyeãn, vaäy chuùng sinh ôû choã naøo maø Boà-taùt keùo ra? YÙ Tu-boà-ñeà muoán hoûi: Nhö ngöôøi chìm trong buøn saâu maø ñöôïc keùo ra. Phaät ñaùp: Chuùng sinh chæ ôû trong öùc töôûng phaân bieät theo danh töôùng hö voïng. YÙ Phaät muoán noùi, trong heát thaûy phaùp khoâng coù thaät töôùng quyeát ñònh, chæ vì chuùng sinh phaân bieät hö doái neân chaáp tröôùc; nhö ngöôøi ôû trong choã toái, thaáy vaät gioáng ngöôøi cho laø ngöôøi thaät, sinh taâm sôï haõi. Laïi nhö choù döõ troâng xuoáng gieáng töï suûa boùng mình, trong nöôùc khoâng coù choù, chæ coù töôùng noù maø sinh taâm döõ, bò sa xuoáng gieáng maø cheát. Chuùng sinh cuõng nhö vaäy boán ñaïi hoøa hôïp goïi laø thaân, nhaân duyeân sinh ra thöùc; thöùc taâm hoøa hôïp linh ñoäng thaønh ngoân ngöõ, phaøm phu nôi ñoù khôûi leân töôùng ngöôøi roài sinh öa, sinh gheùt, khôûi leân toäi nghieäp, bò ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thöông xoùt chuùng sinh, duøng moãi moãi nhaân duyeân giaùo hoùa, khieán bieát phaùp laø khoâng maø keùo ra khoûi. Noùi raèng: Phaùp aáy roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu, vì chuùng sinh ñieân ñaûo hö voïng neân thaáy in tuoàng nhö coù, nhö hoùa, nhö huyeãn, nhö thaønh Caøn-thaùt-baø, khoâng coù söï thaät chæ doái gaït maét ngöôøi. Laïi, heát thaûy phaùp chæ do danh töï hoøa hôïp beøn coù caùc teân goïi khaùc nhö: Ñaàu, chaân, buïng, löng hoøa hôïp neân giaû goïi laø thaân; nhö toùc, maét, tai muõi, mieäng, da, xöông hoøa hôïp neân giaû goïi laø ñaàu. Caùc loâng hoøa hôïp neân giaû goïi laø toùc; töøng phaàn hoøa hôïp neân giaû goïi laø loâng; caùc vi traàn hoøa hôïp neân giaû goïi laø phaàn loâng; caùc phaàn hoøa hôïp neân giaû goïi laø vi traàn. Hoûi: Vi traàn laø vaät nhoû nhaát khoâng theå phaân chia cho neân khoâng coù hoøa hôïp; ñoù laø phaùp coá ñònh. Theá neân khoâng ñöôïc noùi heát thaûy ñeàu khoâng, khoâng coù ñònh phaùp? Ñaùp: Neáu vi traàn laø saéc thì phaûi coù phaàn löôïng. Vì sao? Vì heát thaûy saéc ñeàu ôû trong hö khoâng, ñeàu coù möôøi phöông höôùng? Neáu vi traàn laø saéc thì coù möôøi phaàn; neáu coù möôøi phaàn thì sao goïi laø raát nhoû? Neáu nhö oâng noùi vi traàn khoâng coù phaàn löôïng, thì noù khoâng phaûi saéc. Vì sao? Vì noù ra ngoaøi töôùng saéc! Laïi, saéc laø thöù naêm caên bieát ñöôïc; neáu vi traàn khoâng phaûi do naêm caên bieát ñöôïc, thì laøm sao bieát ñoù laø saéc? Theá neân vi traàn chæ coù teân suoâng, saéc thoâ cuûa maét thaáy coøn coù theå phaù laøm cho khoâng, huoáng gì vi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 10

traàn khoâng theå thaáy, khoâng theå chaïm! Hoûi: Vì vi traàn raát nhoû neân naêm caên khoâng theå thaáy ñöôïc; Thaùnh nhaân ñöôïc thieân nhaõn thì thaáy? Ñaùp:

Thieân nhaõn tuy thaáy nhoû maø noù cuõng laø saéc töôùng neân coù thì phaûi coù phaàn löôïng; neáu khoâng coù phaàn löôïng thì chaúng phaûi saéc? Chaúng phaûi saéc thì thieân nhaõn khoâng thaáy! Vì theá neân thieân nhaõn cuõng thaáy moät caùch hö voïng; theá neân thaùnh nhaân duøng tueä nhaõn quaùn theá gian thì ñaéc ñaïo. Vi traàn nhö tröôùc noùi, chæ coù danh, khoâng coù thaät; vì vi traàn khoâng coù, neân caùc phaùp giaû danh hoøa hôïp, laïi coù teân giaû, khoâng coù thaät töôùng nhaát ñònh. Nhöng chuùng sinh voïng sinh tham tröôùc, vì tham duïc, saân giaän neân khôûi leân aùc nghieäp, traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp chòu khoå trong ba ñöôøng aùc. Neáu caùc phaùp thaät coù ñònh töôùng cuõng coøn khoâng neân khôûi tham duïc, saân giaän, huoáng gì caùc phaùp hö doái khoâng thaät. Neáu boû ñöôïc danh töôùng hö doái, khoâng tham tröôùc phaùp Khoâng, thì thoï Nieát-baøn thöôøng vui. Hoûi: Danh vaø töôùng coù gì sai khaùc? Ñaùp: Danh laø danh töø chæ caùc vaät, nhö danh töø chæ vaät noùng goïi laø löûa. Töôùng laø nhö thaáy khoùi bieát laø töôùng löûa; noùng laø theå cuûa löûa. Laïi nhö naêm uaån hoøa hôïp coù trai, gaùi, ñoù laø danh; coù thaân hình, dung maïo coù theå phaân bieät trai, gaùi, ñoù laø töôùng; vì thaáy töôùng aáy neân goïi teân aáy laø trai, laø gaùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy, danh vaø töôùng khoâng khaùc nhau. Vì sao? Vì thaáy töôùng neân bieát danh; bieát danh neân bieát töôùng? Ñaùp: OÂng khoâng hieåu lôøi toâi noùi ö? Tröôùc thaáy töôùng trai, gaùi, vaäy sau môùi goïi laø trai, gaùi. Töôùng laø goác, danh laø ngoïn. Laïi nhö ngöôøi maét thaáy saéc, rieâng laáy töôùng ñeïp sinh ra tham ñaém; ñoái vôùi ngöôøi khaùc thì khoâng vaäy, vì ngöôøi kia sinh taâm nhieãm ñaém; aáy goïi laø töôùng. Laïi nöõa, trong ñaây Phaät töï phaân bieät danh töôùng: Danh laø giaû danh, do danh thuû laáy phaùp, nhö trong Kinh naøy noùi roäng. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu heát thaûy phaùp chæ coù danh vaø töôùng thì laøm sao Boà-taùt lôïi mình lôïi ngöôøi? Phaät daïy: Neáu caùc phaùp chaéc chaén coù caên baûn thì Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theå lôïi mình lôïi ngöôøi. Vì sao? Vì neáu caùc phaùp thaät coù tính nhaát ñònh töùc laø khoâng sinh. Vì sao? Vì tính noù tröôùc ñaõ chaéc chaén coù roài. Neáu phaùp töø nhaân duyeân hoøa hôïp sinh töùc laø khoâng coù tính nhaát ñònh! Neáu tính chaéc chaén coù thì khoâng caàn nhaân duyeân hoøa hôïp; neáu nhö vaäy thì khoâng sinh; khoâng sinh neân khoâng dieät; khoâng dieät

neân khoâng coù toäi phöôùc! Vì bieát caùc phaùp voâ thöôøng neân môùi boû toäi, tu phöôùc; neáu thöôøng thì khoâng troùi, khoâng môû, khoâng coù theá gian, khoâng coù Nieát-baøn. Theá neân Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu phaùp chaéc chaén coù, chaúng phaûi chæ danh töôùng, thì Boà-taùt khoâng haønh Baùt-nhaõ lôïi mình lôïi ngöôøi, khoâng haønh thieàn ñònh lôïi mình, lôïi ngöôøi, vì voâ töôùng. Boà-taùt töï mình ñaày ñuû thieän phaùp, cuõng laáy thieän phaùp laøm lôïi ích chuùng sinh, bôûi vì voâ töôùng. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu caùc phaùp thaät coù nhö maûy loâng, thì Boà-taùt khi ngoài ñaïo traøng khoâng theå quaùn heát thaûy phaùp khoâng, voâ töôùng, khoâng coù sôû höõu thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng theå ñem phaùp aáy laøm lôïi ích chuùng sinh. Vì sao? Vì khi Boà-taùt ngoài ñaïo traøng, quaùn heát thaûy phaùp ñeä nhaát chaân thaät; neáu coøn tí sai laàm thì

khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng theå vì chuùng sinh noùi phaùp aáy laø khoâng, khoâng coù töï töôùng. Vì sao? Vì neáu phaùp chaéc chaén coù, côù sao Phaät laïi doái chuùng sinh noùi raèng, heát thaûy phaùp voâ laäu khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó? Hoûi: Trong boán ñeá, ba ñeá ñeàu coù töôùng laø khoå ñeá thì coù töôùng khoå, taäp ñeá thì coù töôùng taäp, ñaïo ñeá thì coù töôùng ñaïo, chæ dieät ñeá laø khoâng coù töôùng, song cuõng coù nhôù nghó, ñoù laø Nieát-baøn voâ töôùng? Vaäy côù sao Phaät noùi heát thaûy phaùp voâ laäu, khoâng coù töôùng? Ñaùp: Phaùp Ñaïi thöøa vaø phaùp Thanh vaên khaùc nhau. Trong phaùp Ñaïi thöøa noùi heát thaûy phaùp voâ laäu khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó. Laïi nöõa, coù töôùng, coù nhôù nghó ñeàu laø hö doái khoâng thaät; neáu hö doái khoâng thaät, töùc laø phieàn naõo, laäu hoaëc, laøm sao laø voâ laäu ñöôïc? Laïi nöõa, ba ñeá aáy ñeàu theo dieät ñeá, thaáy khoå lieàn boû, thaáy taäp lieàn döùt, khoâng noùi thaät chaéc chaén coù; thaáy ñaïo vì ñi ñeán dieät neân cuõng khoâng truù trong ñaïo; dieät taän laø truù, phaùp dieät taän aáy khoâng coù töôùng, khoâng coù duyeân, laøm sao coù nhôù nghó? Nhôù nghó ñeàu laø duyeân theo töôùng maø chaáp tröôùc phaùp; theá neân phaùp voâ laäu ñeàu khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó. YÙ Tu-boà-ñeà, neáu phaùp voâ laäu laø ñeä nhaát chaân thaät, khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó, thì heát thaûy phaùp tính cuõng neân khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó? Chæ vì phaøm phu nhôù nghó neân khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó; theá neân hoûi Phaät: Neáu heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng, khoâng coù nhôù nghó, laøm sao keå ñoù laø phaùp Thanh vaên, ñoù laø phaùp Bích- chi Phaät, ñoù laø phaùp Boà-taùt, ñoù laø phaùp Phaät? Phaät hoûi ngöôïc laïi Tu-boà-ñeà: Phaùp ba thöøa vôùi phaùp voâ töôùng khaùc nhau chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Caùc phieàn naõo dieät töùc laø ñoaïn; ñoaïn töùc laø phaùp voâ

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 12

vi vaø bieát ñaïo dieät ñeá töùc laø voâ laäu voâ töôùng; theá neân noùi phaùp ba thöøa khoâng khaùc vôùi phaùp voâ töôùng. Phaät laïi hoûi: Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Phaät töùc laø phaùp voâ töôùng ö? Ñaùp: Thöa, phaûi. Vì nhaân duyeân aáy neân bieát heát thaûy phaùp ñeàu laø voâ töôùng. Phaät baûo: Neáu voâ töôùng, laøm sao oâng naïn hoûi coù caùc ñaïo quaû? Chính vì voâ töôùng neân coù ñaïo ba thöøa. Neáu Boà-taùt hoïc ñöôïc phaùp voâ töôùng nhö vaäy thì coù theå taêng ích caùc thieän phaùp, ñoù laø saùu Ba-la-maät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Trong ñaây Phaät töï noùi caùc nhaân duyeân: Boà-taùt chæ truù trong ba moân giaûi thoaùt, khoâng cho caùc phaùp laøm chuû yeáu, vì ba moân giaûi thoaùt laø phaùp thaät, coøn caùc phaùp boán nieäm xöù v.v... tuy thaät maø ñeàu laø phöông tieän noùi. Ba moân giaûi thoaùt gaàn vôùi Nieát-baøn, cuõng coù theå thu nhieáp heát thaûy thieän phaùp thaät. Theá neân Phaät baûo caùc Boà-taùt neân hoïc. Hoûi: Neáu Boà-taùt hoïc ba moân giaûi thoaùt aáy töùc laø hoïc naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi. Ba moân giaûi thoaùt ñeàu khoâng, khoâng coù töôùng, khoâng coù phaân bieät; coøn naêm uaån aáy ñeàu coù töôùng, coù phaân bieät, laøm sao Boà-taùt hoïc ba moân giaûi thoaùt neân hoïc ñuû caùc phaùp khaùc? Ñaùp: Boà-taùt hoïc ba moân giaûi

thoaùt aáy thì ra khoûi ba coõi, döùt heát ba laäu, neân ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc trí tueä chaân thaät, khoâng coù ñieàu gì khoâng thoâng suoát. Ñoái vôùi naêm uaån töø tröôùc laïi ñaây ñeàu haønh theo hö voïng, taø vaïy, nay ñöôïc ba moân giaûi thoaùt naøy neân thoâng suoát ñuùng ñaén. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Khi Boà-taùt haønh ba moân giaûi thoaùt voâ töôùng aáy, bieát saéc sinh, bieát saéc dieät, bieát saéc nhö, cho ñeán bieát thöùc cuõng nhö vaäy, nhö trong Kinh ñaây noùi roäng. Tu-boà-ñeà hoûi: Nhö lôøi Phaät daïy, Boà-taùt bieát caùc töôùng saéc: Bieát söï sinh cuûa saéc, bieát söï dieät cuûa saéc, bieát nhö cuûa saéc v.v... Neáu phaân bieät nhö vaäy, haù ñem tính voâ saéc phaù hoaïi phaùp tính ö? Phaät daïy: Neáu coù phaùp ra ngoaøi phaùp tính thì saéc tính coù theå hoaïi phaùp tính. Nhöng heát thaûy thaät töôùng caùc phaùp goïi laø saéc tính; theá neân heát thaûy tính ñeàu vaøo trong phaùp tính, thaät töôùng cuûa saéc tính töùc laø phaùp tính, ñoàng moät tính, laøm sao saéc tính coù theå phaù hoaïi phaùp tính? Phaät laïi noùi nhaân duyeân: Chö Phaät, Hieàn Thaùnh khoâng thaáy ra ngoaøi phaùp tính coøn coù phaùp, vì khoâng theå ñöôïc neân khoâng noùi. Chö Phaät, Hieàn Thaùnh raát ñaùng tin, neân Boà-taùt neân hoïc phaùp tính nhö vaäy. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu Boà-taùt hoïc phaùp tính laø khoâng coù hoïc gì. Vì sao? Vì phaùp tính Khoâng coù tính? Phaät ñaùp: Phaùp tính Khoâng coù tính, neáu Boà-taùt hoïc phaùp tính laø hoïc

heát thaûy phaùp. Neáu phaùp tính rieâng coù tính, neáu khoâng coù tính laø tính, thì chæ neân hoïc phaùp tính, khoâng hoïc heát thaûy phaùp! Nhöng nay phaùp tính thaät khoâng coù, tính rieâng cuõng khoâng coù tính, vì khoâng coù tính neân hoïc khaép heát thaûy phaùp. Thaät töôùng caùc phaùp laø phaùp tính, theá neân hoïc ñöôïc thaät töôùng töùc laø hoïc khaép heát thaûy phaùp moät caùch ñuùng ñaén. Tu-boà-ñeà thöa: Neáu heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính, Boà-taùt côù gì hoïc saùu Ba-la-maät cho ñeán caùc moân Ñaø-la-ni. Vì sao? Vì thaät töôùng caùc phaùp töùc laø tính; neáu heát thaûy phaùp töùc laø phaùp tính, thì Boà-taùt coøn caàu hoïc caùi gì? Laïi nöõa, trong phaùp tính Khoâng coù phaân bieät ñaây laø saùu Ba-la-maät cho ñeán ñaây laø moân Ñaø-la-ni. Nay Boà-taùt phaân bieät tu caùc phaùp aáy haù khoâng phaûi rôi vaøo trong ñieân ñaûo ö? Phaät höùa khaû lôøi Tu-boà-ñeà vaø ñaùp: Neáu Boà-taùt thaáy ngoaøi phaùp tính aáy coù phaùp, thì khoâng theå caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì ngoaøi phaùp tính rieâng coù phaùp, theá laø ñieân ñaûo chaáp thöôøng, voâ minh khoâng theå chuyeån ñoåi laøm thaät ñöôïc, laøm sao döùt heát voâ minh ñoái vôùi caùc phaùp ñeå ñöôïc thaønh Phaät? Boà-taùt bieát heát thaûy töùc laø roát raùo khoâng, töôùng thöôøng tòch dieät, khoâng coù hyù luaän, khoâng coù danh töï, vì thöông xoùt chuùng sinh maø duøng söùc phöông tieän neân noùi danh, noùi töôùng: Ñoù laø saéc, laø thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö trong kinh neâu ví duï nhö huyeãn: Huyeãn sö töùc laø Boà-taùt, phaùp huyeãn töùc laø saùu Ba-la-maät v.v...; tuy haønh caùc phaùp aáy maø khoâng coù taâm nhieãm tröôùc, cuõng nhö huyeãn sö tuy huyeãn laøm ra caùc vaät maø bieát noù khoâng thaät neân khoâng nhieãm tröôùc. Ngöôøi trí laø chæ Phaät vaø ñaïi Boà-taùt, ngöôøi voâ trí laø chæ phaøm phu, haøng môùi phaùt

taâm, neân raát hoan hæ khen laø vieäc chöa töøng coù. Boà-taùt haønh Boà-taùt ñaïo, tuy ra ngoaøi phaùp tính, khoâng coøn thaáy coù phaùp, cuõng khoâng thaáy coù chuùng sinh nhaát ñònh, maø vaãn laøm lôïi ích lôùn cho mình vaø cho chuùng sinh. Nhö trong kinh noùi: Boà-taùt aáy töï haønh boá thí, cuõng daïy ngöôøi khaùc haønh, taùn thaùn phaùp boá thí, hoan hæ taùn thaùn ngöôøi haønh boá thí, cho ñeán töï mình haønh möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuõng nhö vaäy. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Neáu phaùp tính tröôùc khoâng maø sau coù thì Boà-taùt khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng theå duøng phöông tieän thuyeát phaùp. Vì sao? Vì neáu phaùp tính tröôùc khoâng maø sau coù laø töø nhaân duyeân sinh, thì cuøng vôùi phaùp phaøm phu khoâng khaùc. Neáu phaùp tính tröôùc coù maø sau khoâng, thì chuùng sinh vaø caùc phaùp ñeàu rôi vaøo ñoaïn dieät. Vì phaùp tính tröôùc khoâng, giöõa, sau cuõng khoâng, chöù khoâng phaûi do söùc trí tueä maø laøm cho khoâng. Chuùng sinh vaø caùc phaùp khoâng phaûi khi vaøo Voâ dö Nieát-baøn môùi khoâng, maø töø xöa laïi ñaây thöôøng khoâng; Boà-taùt daïy chuùng sinh: Côù gì khoâng quaùn thaät tính aáy maø laïi nhieãm tröôùc ñieân ñaûo? Neáu quaùn caùc phaùp tính roát raùo khoâng, thì bieát töø tröôùc laïi ñaây thöôøng khoâng, nay quaùn khoâng cuõng khoâng coù loãi. Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy thì coù theå lôïi laïc chuùng sinh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.